

Handläggare
Silvia Schroeder
Telefon: 08-50814034

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2024-03-21

Remiss av Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/1303

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har fått Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028 på remiss av kommunstyrelsen.

Förvaltningen välkomnar Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028. Förvaltningen ställer sig positiv till ett stadsövergripande program som fokuserar på att alla stockholmare oavsett bakgrund och stadsdelsområde ska ha samma förutsättningar till ett aktivt liv. Förvaltningen lämnar några synpunkter kring programmets innehåll.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028 till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd på remiss. Remissen ska besvaras senast 23 april 2024 och har skickats till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt riksorganisationen RF-SISU.

Ärendet

Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv är ett stadsövergripande program som syftar till att ge vägledning och strategier för att få fler stockholmare fysiskt aktiva. Ett brett och tillgängligt utbud av fritidsaktiviteter, anläggningar och ytor för

idrott, motion och friluftsliv samt ett rikt föreningsliv uppges bidra till att stockholmare får jämlika möjligheter till ett aktivt liv. Ökad motion bidrar till förbättrad folkhälsa och minskad ojämlikheter i hälsa.

Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv riktar sig till alla invånare i Stockholm, med fokus på barn och ungdomar 7-20 år som är fysiskt inaktiva. Flickor samt barn och unga från socioekonomiskt svaga förhållanden ska särskilt prioriteras då de tenderar att vara mindre fysiskt aktiva. Även personer från sju år med funktionsnedsättning ska särskilt prioriteras.

Programmet framhäver tre fokusområden i syfte att nå de prioriterade målgrupperna:

- En aktiv skola
- Organiserad motion och idrott för alla
- Anläggningar och ytor som främjar rörelse

Utöver fokusområdena presenterar programmet även strategier för att inspirera alla stockholmare till en aktiv livsstil.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg förebyggande och främjande i samråd med Administrativa avdelningen, avdelning Social omsorg vuxen samt avdelning Social omsorg äldre.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028. Förvaltningen ställer sig positiv till ett stadsövergripande program som fokuserar på att alla stockholmare oavsett bakgrund och stadsdelsområde ska ha samma förutsättningar till motion och idrott.

Förvaltningen tycker det är bra att programmet riktar sig till alla stockholmare samt fokuserar på målgruppen barn och unga 7-20 år. Det är positivt att programmet tar sikte på prioriterade målgrupper i syfte att fånga de grupper av invånare som står långt från fysisk aktivitet. Programmet framhäver strategier för att aktivera stockholmare – både universella strategier för alla invånare samt riktade insatser för de prioriterade målgrupperna.

Förvaltningen har synpunkter på formuleringen ”*barn och unga med låg socioekonomisk status*” (s.5) som används för att benämna en prioriterad målgrupp i programmet. Det kan tolkas som att barn och unga tillskrivs egenskapen ”låg socioekonomisk status”. Förvaltningen anser att programmet bör framhäva att barn och unga kommer från socioekonomiskt svaga förhållanden, vilket innefattar den sociala och fysiska kontexten barnet/ungdomen befinner sig i.

Jämställdhetsanalys

Programmet lyfter att flickor är mindre fysiskt aktiva än pojkar, samt deltar i föreningsliv och utnyttjar spontanytor för idrott i mindre utsträckning än pojkar. Stockholmsenkäten visar även på att flickor upplever psykisk ohälsa i mycket större utsträckning än pojkar.¹ Forskning visar på att regelbunden fysisk aktivitet ökar livskvaliteten och har en positiv påverkan på den psykiska hälsan.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att det är mycket viktigt att flickor lyfts som en prioriterad målgrupp där ökad trygghet i och runt om idrottsmiljöer samt riktade aktiviteter för flickor nämns som två förslag på insatser som stadsdelsnämnderna kan göra.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen är positivt inställd till att programmet fokuserar på målgruppen barn och unga 7-20 år. Enligt Ung Livsstils forskningsrapport är en stor andel barn och unga inaktiva, och inaktiviteten ökar ju äldre barnen blir. Fysisk aktivitet har stor betydelse för en god folkhälsa och livskvalitet.² Därför är det av vikt att Stockholms stad banar väg för en aktiv livsstil i yngre åldrar.

Förvaltningen anser att det är bra att programmet lyfter den kompensatoriska funktion som skolor, öppna fritidsverksamheter och föreningsliv har för barn och unga, oftast från socioekonomiskt svaga förhållanden. Denna målgrupp tenderar att utnyttja offentliga kostnadsfria fritidsaktiviteter i större utsträckning än barn och unga från socioekonomiskt starka förhållanden som oftast har en organiserad fritid. En aktiv och meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor, där barn och unga får ett socialt sammanhang med vuxna förebilder och får utveckla sina sociala och demokratiska färdigheter.

Under fokusområde 2 – ”Organiserad motion och idrott för alla” beskriver programmet vikten av att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter med mindre materiella eller ekonomiska hinder för att nå barn och ungdomar som inte har möjlighet att betala medlemsavgifter eller utrustning. Under detta stycke anser förvaltningen att fritidsbibliotek/fritidsbank kan nämnas som ett alternativ i de områden där de finns, då det är en verksamhet där alla invånare har möjlighet att låna sport- och fritidsutrustning kostnadsfritt.

¹ Socialförvaltningen (2022), *Stockholmsenkäten*.

² Blomdahl & Elofsson (2017), *Jämställd och jämlik! – En studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner*.

Förvaltningen tycker att det är bra att programmet lyfter barn och ungdomars delaktighet och inflytande som en viktig faktor i att få fler unga i en aktiv livsstil. Staden ska uppmuntra initiativ från målgruppen som själva vill bedriva verksamhet och snabbt kunna tillmötesgå barn och ungdomars önskemål och behov samt återkoppla att målgruppens åsikter har beaktats.

Tillgänglighet

Programmet har ett tydligt funktionshinderperspektiv och framhäver vikten av att i ett tidigt skede hitta universella lösningar som fungerar för alla. Det är en särskilt viktig fråga då personer med funktionsnedsättning generellt har en sämre fysisk och psykisk hälsa samt rör sig mindre än personer utan funktionsnedsättning. Kvinnor med funktionsnedsättning har generellt en sämre levnadsnivå än män.³

Det är viktigt att det stadsövergripande nätverket Fritid för alla är med i programmet. Många av förvaltningens barn och unga med funktionsnedsättning deltar i nätverkets riktade aktiviteter och visar stor uppskattning för dem.

Under rubriken fokusområde 2 – ”Organiserad motion och idrott för alla” i programmet står ”*För att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet krävs ett mångfacetterat utbud av motions- och idrottsmöjligheter i olika organisationsformer där **en del** är anpassat för personer med olika funktionsnedsättningar*” (s.14). För att nå upp till stadens mål och delaktighet anser förvaltningen att skrivelsen bör omformuleras till ”*där allt, genom universell utformning, är anpassat för personer med olika funktionsnedsättningar.*”

Programmet framhäver en tydlig ansvars- och uppdragsfördelning bland nämnder och bolag. Förvaltningen anser att arbetet bör följas upp av idrottsnämnden tillsammans med exempelvis funktionshinderombudsman och/eller annat övergripande organ som arbetar med jämställdhets- och likställighetsfrågor snarare än bara av nämnderna och bolagen själva.

För att ge nämnder och bolag stöd i arbetet för att uppfylla sina respektive ansvarsområden utifrån ett inkluderande funktionshinderperspektiv, anser förvaltningen att programmet skulle kunna hänvisa till anvisningarna i det reviderade *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029* som tas i kommunfullmäktige i februari 2024 (dnr KS 2023/791).

Åldrevänlig stad

Fysisk aktivitet är avgörande för att förebygga och reducera åldersrelaterade fysiska och psykiska förändringar. Det går att högt upp i åren förbättra såväl kondition och styrka som balans och rörlighet. Fysisk aktivitet leder till bättre hälsa, fysisk funktionsförmåga och hjärnfunktion, minskad risk för demens och minskad risk för fall. Depression är ett av de vanligaste hälsoproblemen hos äldre i Sverige enligt Folkhälsomyndigheten. Fysisk aktivitet minskar risken för psykisk ohälsa och ökar välbefinnandet. Fysisk aktivitet kan även användas som behandling vid depressionstillstånd och ger lägre risk att återinsjukna.

Stockholm står inför en utmaning i och med en åldrande befolkning. För att klara utmaningen är det av vikt att det förebyggande arbetet stärks ytterligare så fler äldre invånare kan få ett mer hälsosamt och självständigt åldrande. Utifrån detta anser förvaltningen att programmet ytterligare bör fokusera på äldre invånare och se dem som en prioriterad grupp. Inom fokusområde 2 – ”Organiserad motion och idrott för alla” bör det utvecklas hur arbetet riktat till äldre kan utvecklas så fler äldre får möjlighet att ta del av fysisk aktivitet.

Stadsmiljöperspektiv

Idag har staden relativt tydliga behovsprognoser för anläggningar riktade till traditionell föreningsidrott, så som fotbollsplaner och idrottshallar. Förvaltningen upplever att behovsprognoser saknas för idrotter och aktiviteter som bedrivs utanför föreningsstrukturer. Förvaltningens förhoppning är att programmet kan underlätta för idrottsförvaltningen att ställa om sitt planeringsarbete i framtiden.

Programmet lyfter att Stockholms stad ska verka för att det ska vara trygga miljöer på, och i anslutning till, stadens idrottsanläggningar. Förvaltningen anser att programmet bör belysa att staden, tillsammans med idrottsföreningar, tar ett helhetsgrepp för att minska trafik vid idrottsanläggningar. Idag är det mycket biltrafik och parkeringar vid idrottsanläggningars entréer, vilket skapar en osäker miljö för barn och unga.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Bilaga - Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028
2. Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv – rotelns ändringsförslag inför remittering

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-03-04
Jenny Johansson, Avdelningschef	2024-03-04